

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 13.10.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kaupungin lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnista

TRE:4494/08.01.00/2023

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Suunnittelupäällikkö Ari Vandell, puh. 040 564 4518, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan oheinen lausunto Liikenne- ja viestintäministeriölle.

Perustelut

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää 15. lokakuuta 2023 mennessä lausuntoja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman arviointiohjelmasta. Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta saada lausua valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnista. LVM:n lausuntopyyntö 15.9.2023, VN/18780/2023.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12 - suunnitelma) on strateginen suunnitelma Suomen liikennejärjestelmän kehittämisestä. Suunnitelman valmistelu perustuu lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005). Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa yhteistyössä suunnitelman kannalta keskeisten ministeriöiden, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma päivitetään hallituskauden alussa. Suunnitelma sisältää kuvauksen liikennejärjestelmän nykytilasta ja toimintaympäristön muutoksista, vision liikennejärjestelmän kehittämisestä vuoteen 2050, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet sekä toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy valtion rahoitusohjelma ja vaikutusarviointi

Vaikutusarviointi on tärkeä osa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua. Kyse on etukäteisarvioinnista, jossa tuotetaan tietoa suunnitelman todennäköisistä taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristövaikutuksista. Vaikutusarvioinnin avulla suunnitelman toimenpiteiden vaikutukset tuodaan esiin ja suunnitteluratkaisuista tehdään läpinäkyvämpiä. Valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristövaikutusten arviointi.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 35 §:n perusteella apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Lausunnot

Tampereen kaupunki pitää yleisesti valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua erittäin hyvänä kehitysaskelena kohti pitkäjänteistä liikennejärjestelmän suunnittelua. Suunnitelmaan sisältyvä tarkastelukokonaisuus ja arviointiohjelma muodostavat hyvän lähtökohdan liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Suunnitelmaa nyt toista kertaa laadittaessa tulisi ensimmäisen laadintakerran yhteydessä havaitut puutteet vaikutusten arvioinnissa käydä tarkkaan läpi. Uusien rahoituskeinojen ja niiden vaikutusten selvittäminen on kannatettava asia. Tampereen kaupungin kannalta on kuitenkin tärkeää, että valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa kunnille aiheutuvat kustannukset eivät kasva merkittävästi nykyisestä. Vaikutusten arvioinnin osalta erityistä huomiota tulisi kohdistaa kuntien taloutta koskeviin vaikutuksiin.

Seuraavassa on esitetty Tampereen kaupungin näkemyksiä lausuntopyyntöä esitettyihin kysymyksiin. Muilta osin viittaamme helmikuussa 2021 antamaamme lausuntoon luonnoksesta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi 2021–2032 sekä sen vaikutusten arvioinnista.

Onko valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun ja vuorovaikutuksen järjestämiseen näkemyksiä?

Suunnitelman valmistelua ja vuorovaikutusta on mietitty hyvin ensimmäisen suunnitelman kokemusten pohjalta. Tampereen kaupunki korostaa hankkeiden vaikuttavuuden entistä suurempaa merkitystä. Suurimmat liikennemäärät ja kuljetustarpeet kohdistuvat pääosin MAL-sopimuseuduille ja niiden painoarvon tulisi entistä enemmän näkyä vaikuttavuuden arvioinneissa. Tampereen kaupunkiseudulla on paljon valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa hyödynnettävää liikennettä koskevaa tietoa.

Arviointiohjelman toimenpiteet ja menetelmät ovat pääsääntöisesti hyviä, mutta hankkeet pitäisi saada vaikuttavuuden mukaisessa järjestyksessä nopeammin toteutukseen.

Tampereen kaupunki pitää hyvänä liikennejärjestelmän systemaattista ja tietoon perustuvaa kehittämistä. Tähän säännöllisesti päivitettävä strateginen tilannekuva antaa erittäin hyvät mahdollisuudet. Suurten kaupunkiseutujen osallistumismahdollisuus valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun oli suunnitelman laatimisen ensimmäisellä kierroksella melko hyvä, mutta jatkossa MAL-sopimuseutujen kanssa järjestettävää vuorovaikutusta voisi vielä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

tehostaa. Tampereen kaupunki pitää hyvänä myös suunnitelman valmistelua varten avattavaa uutta sähköpostiosoitetta, johon kaikilla on mahdollisuus lähettää palautetta suunnitteluprosessin aikana.

Tampereen kaupunki näkee tärkeänä, että Ympäristöministeriön valmisteleva Alueidenkäytön kehityskuvatyö, tavoitteet yhdyskuntarakenteen kehittämisen suuntaviivoista sekä valmistelun pohjalla oleva tietotuotanto, tulee yhteensovittaa muiden kansallisessa valmistelussa olevien strategioiden, suunnitelmien ja ohjelmien ohella osaksi Liikenne 12 vaikutustenarviointityötä.

Kohdistuuko voimassa olevan valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelman visioon tai tavoitteisiin muutostarpeita? Mikäli kyllä, millaisia muutostarpeita ja miksi?

Ensimmäisessä valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettu visio vuodelle 2050 on pääosin hyvä pohja tulevalle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle. Vision tarkistuksessa on syytä huomioida toimintaympäristön muutostekijät kuten muuttunut turvallisuuspoliittinen tilanne, heikentynyt kansainvälinen saavutettavuus ja Suomen logistinen asema, huoltovarmuus, sotilaallisen liikkuvuuden yhteystarpeet, väestörakenteen ja – väestökehityksen muutokset sekä etätyön tuomat muutokset liikenteeseen.

Vaikka muutokset nykyisessä toimintaympäristössä tulee huomioida, on kuitenkin erittäin tärkeää, että yhteiskunnallisesti merkittävät kestävyystavoitteet säilyvät jatkossakin tärkeänä osana tavoitteistoa. Liikenteen päästövähennystavoitteiden toteutuminen tulee sisällyttää keskeisenä teemana suunnitelmaan ja sen vaikutusten arviointiin.

Myös liikenneturvallisuutta koskevat tavoitteet tulisi nostaa entistä näkyvimmiksi. Liikenneturvallisuustrategia tavoitteineen ja toimenpiteineen tulee kytkeä kiinteästi käynnistyvään suunnitelmaan.

Edellisessä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetty visio on melko pitkä ja olisi hyvä kiteyttää se myös lyhyempään muotoon.

Onko suunnitelman vaikutusarviointiin ja SOVA-lain (8.4.2005/200 Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) mukaisen ympäristöarvioinnin valmisteluun näkemyksiä?

Vaikutustenarviointi on esitetty tehtäväksi perusteellisesti ja arvioinnin rakennetta ei ole tarvetta muuttaa.

Kuten arviointiohjelmassa todetaan, on kaupunkiseutujen liikennejärjestelmillä suuri merkitys etenkin kulkutapaosuuksia ja liikenteen päästövähennyksiä koskevien tavoitteiden toimeenpanossa. Lisäksi suurilla kaupunkiseuduilla tehtävät toimenpiteet ovat pääosin

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 13.10.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

yhteiskuntataloudellisesti tehokkaita ja parantavat usein taloudellisen kasvun edellytyksiä. Näitä vaikutuksia tulisi korostaa vielä nykyistä enemmän.

Epävakaa maailmanpoliittinen tilanne korostaa vaihtoehtoisten tulevaisuuksien arviointia myös liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinnassa ja vaikutusten arvioinnissa. Erilaisten muutostekijöiden arviointi tulisi olla keskeisessä roolissa.

Nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa liikenteen tietoturvallisuuden korostaminen on tärkeää. Arviointisuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ja riskianalyysit ovat hyvä pohja vaikutustenarviointiin.

Maanteiden ja rautateiden meluntorjunnan ja siihen liittyvien vaikutusten osalta viittaamme väylävirastolle 20.6.2023 antamaamme lausuntoon.

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeriö, Mikko Nurminen, Jukka Lindfors, Ari Vandell

Allekirjoitus

Apulaispormestari Pekka Salmi

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 13.10.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

§ 29

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§ 29

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)